

Şygryýet melekleri / makalajyklar toplumy – Medine Gülgün

Category: Goşgular, Kitapcy, Poemalar, Şygryýet melekleri

написано kitapcy | 24 января, 2025

Şygryýet melekleri / makalajyklar toplumy – Medine Gülgün

MEDINE GÜLGÜN

1926-njy ýylyň 17-nji ýanwarynda eýranly azeri maşgalasynda dünýä inen Medine Gülgün Nurulla gyzy Alekberzada başlangyç we orta mekdebi Bakuwda okady. Kakasy Hudabat Rafibeýli Ýewropada bilim alan ilkinji azerbaýjan hirurgydy. Ol 1919-njy ýylda Azerbaýjan Demokratik Respublikasy tarapyndan Genje hökümetine ýolbaşçylyk etmäge çagyryldy, emma ermeni bolşewikler tarapyndan tussag astyna alyndy we bolşewikleriň öz pidalaryny ölüm bilen jezalandyran Nargin adasyna ugradyldy.

1938-nji ýylda eýran raýatlygynyň bolandygy sebäpli onuň maşgalasy SSSR-den çykmaga mejbur edildi we Gülgüniň kakasynyň dogduk depesi Ardabile göçdi.

Okuwyny tamamlandan soň azeri dilinde çykýan «Azerbaycan, «Vatan Yolunda» gazetlerinde habarçy bolup işledi.

Kyrkynjy ýyllarda Tòwrize ýerleşip, Eýran Azerbaýjanyndaky Demokratik partiýa girdi we Eýran Azerbaýjanyň sowet goldawyny alýan Kommunistik hereketine goşuldy, gysga wagtlyk dowam eden Azerbaýjan Halk Hökümetiniň gurulmagyna sebäp boldy.

Hökümetiň ýykylmagyndan soň Medine Gülgün we onuň demokrat ýoldaşlary sowet jansyzlarynyň ýardamy bilen Bakuwa gaçyrylanam bolsa, maşgalasy Orta Eýrana sürgün edilmekden halas bolup bilmedi.

Gülgün ady bilen ýaşlyk ýyllarynda goşgy ýazyp başlan şahyra zenan bu edebi lakamyny Japar Japarlynyň «Ot galyňy» pýesasýndan alypdyr. Bakuwa dolanyp gelenden soň dil-edebiýat boýunça alyp barýan işlerini tamamlamaga Azerbaýjanyň Döwlet Pedagogik institutyna girýär.

1950-nji ýylda şahyr Balaş Azerogla durmuşa çykýar. Iki ogly Arazy we Etibary dünýä inderenden soň neşirýatdaky işinden çykdy we goşgy ýazmagyny vir gapdaldan goýmady.

Goşgulary has soňra Bakuda, Moskwada, Tòwrizde çap edildi. Onuň goşgulary esasan watansöýüjilik we yşky-liriki temadadyr. Käbir goşgulary aýdyma hem öwürülen şahyra zenan 1991-nji ýylda altmyş bäş ýaşynda Bakuda aradan çykdy.

Kitaplary: «Təbrizin baharı». (1950), «Seçilmiş əsərləri: Şerlər və poemalar» (1986), «Yadigar üzük» (1953), «Pərvanə» (1955), «Günlər və xatirələr» (1959), «Firidun» (1963), «Dünyamızın sabahı» (1976), «Arzu da bir ömürdür. Şerlər və poemalar» (1976), «Ömrün payız dayanacağı» (1983), «Dünya şirin dünyadır» (1989), «Mən bu ömrü yaşadım. Şerlər» (1997), «Yora bilməz yollar məni» (1978), «Çinar olaydı» (1985).

Gazetde çykan goşgulary:

«Qürbət elə qürbəttdi; Bir dəli rüzgarım...; Danişım danışmayım...: Şerlər («Ədəbiyyat» qəzeti, 26.03.1993), «Novruz bayramına həsr olunmuş şer» («Respublika» qəzeti, 20.03.2003), «Yaşadı; Sarı bülbül; Ehey...: Şerlər.» («Ədəbiyyat» qəzeti, 01.05.1992).

Çeşme: wikipediya

• **Medine Gülgüniň özbek diline terjime edilen goşgularyndan:**

• **ҲАЁТДАН ИСТАГИМ**

Бир қултум сув, бир ҳовуч тупроқ,

Бир чинор сояси кифоя менга.

Бир сулув бинафша, бир яшил япроқ,
Ҳазин бир най саси кифоя менга.

Бир бошоқ донаси, бир ёруғ осмон,
Тугамас хотирот кифоя менга.
Фироқсиз инсону вафо тўла жон,
Бир умрлик ҳаёт кифоя менга.

Бир гўдак кулгиси, бир тўй садоси,
Бир дўст садоқати кифоя менга.
Қалдирғоч чуғури, баҳор нафаси
Ҳамда эл шафқати кифоя менга.

* * *

Бир ҳовуч дон бўлсайдим,
Мен бу жонбахш тупроқда
Кўкарардим, яйрардим.

Қанотли қуш бўлсайдим
Ватаним осмонида
Учиб, яйраб, сайрардим.

• ВИСОЛ КЕЛ ДЕДИ

Денгиз соҳилида турардим танҳо,
Оний танҳоликдан юрагим адо.
Самодан, сувлардан келди бир садо,
Булут йиғла деди, денгиз кул деди.

Гоҳ жўшқин сой бўлдим, гоҳ тилсиз оқдим,
Гоҳо чақмоқ бўлиб кўк узра чақдим.
Мен висол ҳажрида йўлларга боқдим,
Ҳижрон келма деди, висол кел деди.

Ҳалол меҳнат билан мен ёздим қанот,
Маъносиз ўтмади умрим бир соат.
Ҳикматли китобга ўхшайди ҳаёт,
Биров билма деди, биров бил деди.

Ҳар кимга очмайман юрак сўзимни,
Гулгунман, тўфонлар букмас тизимни.
Кўкда чақмоқ чақди, босган изимни.
Қуёш силма* деди, ёмғир сил деди.
Ҳижрон келма деди, висол кел деди.

Силма – артма, ўчирма.

* * *

Ари минг гул-чечакдан
Шира йиғар бол учун.
Булбул сайрар бетиним
Бир ширин висол учун.
Ари тўплаган шарбат
Инсонга насиб бўлар.
Булбулнинг навосидан
Чаман кулар, боғ кулар.
Меҳнат қиламан мен ҳам
Мисралар манглай терим.
Инсонга, табиатга
Туҳфадир ҳар бир шеърим.

Çeşmesi: <https://ziyouz.uz/jahon-s....26-1992>

• **Azerbayjança goşgularyndan:**

Həs-rəti bənövşəyə,
Laləyə mən vermişəm.
Qanadlanıb coşmağı
Küləyə mən vermişəm.
Buludlar dolmağı da
Məndən öyrəndi, məndən.
O kamanın simləri
Qopmuş mənim sinəmdən.
Dənizə coşmağı da,
Mahnılar qoşmağı da,
Mən öyrətdim bir səhər.

Mənimdir o dalğalar,
Mənimdir o ləpələr...
Ayrılıq da özüməm,
Vüsal da öz payımdır.
Bu səs adi səs deyil,
Yaşamaq harayımdır.
Yaşatmaq harayımdır.
Çətin bu yaşamaqdan
Yorulub, usanam mən.
Gah qəmlənən, gah gülən
İnsanam, insanam mən.

Yağış olmaq istərəm –
Tarlalara töküləm.
Çinar olmaq istərəm –
Yollar üstə əkiləm.
İstərəm günəş olam,
Evlərə nur səpəm mən.
Öpəm beşikdə yatan
Körpələrin üzündən.
Dənə dolmuş sünbültək
Barlanmaq istəyirəm.
Elin məhəbbətindən
Varlanmaq istəyirəm.
İstəyirəm ya şimşək,
Ya küləyə dönüm mən.
Elə coşum ki, göydə
Görünməsin duman-çən.
Dağ olmaq istəyirəm,
Zirvəmə qartal qona.
Elimdən, vətənimdən
Söhbət açım mən ona.
İstərəm gülüş olum –
Dodaqlarda görünüm.
Dönüb bahar şəhinə

Yarpaqlarda görünüm.
Nəğmə olmaq istərəm
Göyərçin timsalında.
Yaşayıram haqq istəyən
Ellərin xəyalında.
Üsyan olmaq istərəm
Zəncirli biləklərə.
Ümid olmaq istərəm
İntizar ürəklərə.
Dalğalı dənizlərdə
Damla olmaq istərəm.
Öz yanan günəşimdən
Mən nur almaq istərəm.
Neçə-neçə ürəkdə
Yurd salmaq istəyirəm.
Xalqımla, vətənimlə
Ucalmaq istəyirəm! Şygryýet melekleri